

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: پرودانتیکس	نیم سال: 1404-1405
عنوان درس: کارورزی بالینی پرودانتیکس برای دستیاران تشخیص بیماری‌های دهان	
کد درس:	
نوع و تعداد واحد ¹ : دو واحد	نظری:
	نظری-عملی:
	عملی:
	کارگاهی:
نام مسئول درس: دکتر سیامک یعقوبی	
مدرس/مدرسین: دکتر یعقوبی، دکتر صالحی، دکتر خورسند، دکتر مسلمی، دکتر اکبری، دکتر کدخدا، دکتر روستا، دکتر حیدری، دکتر مهدی پور، دکتر راعی، دکتر همتیان، دکتر حسینی هوشیار	
پیش‌نیاز/هم‌زمان:	
رشته و مقطع تحصیلی: دستیاران تشخیص بیماری‌های دهان	

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استاد
رشته تخصصی: پرودانتیکس
محل کار: دانشکده دندانپزشکی
تلفن تماس: 09121776458
نشانی پست الکترونیک: yaghobee@tums.ac.ir

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری-عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این واحد عملی، رزیدنت‌های تشخیص بیماری‌های دهان با طیف گسترده‌ای از ضایعات لثه و بافت نرم دهانی آشنا می‌شوند؛ شامل ضایعات التهابی، خودایمنی، عفونی، دارویی، واکنشی و پیش‌سرطانی. رزیدنت‌ها مهارت ارزیابی کلینیکی-پریودنتال، ثبت شاخص‌های بافت نرم، تشخیص افتراقی ضایعات، تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد، و مشارکت در پروسیجرهای تشخیصی (به‌ویژه بیوپسی) را می‌آموزند. رزیدنت‌ها ضمن حضور در کلینیک پریودنتیکس و کلینیک بیماری‌های دهان، در جایگاه کمک‌جراح در بیوپسی‌های بافت نرم، برداشت ضایعات واکنشی، Gingivectomy و پروسیجرهای لیزر شرکت می‌کنند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

هدف دوره، توانمندسازی رزیدنت در تشخیص دقیق ضایعات لثه، انتخاب مناسب‌ترین روش نمونه‌برداری، ارزیابی ریسک، تفسیر یافته‌های کلینیکی و هیستوپاتولوژیک، و تصمیم‌گیری بین‌رشته‌ای در مدیریت ضایعات پیچیده است.

اهداف اختصاصی درس

رزیدنت باید بتواند مبانی بیولوژیک لثه و بافت نرم دهان را توضیح دهد و تمایز ضایعات پریودنتال و موکوزال را تشخیص دهد. او باید قادر باشد ضایعات التهابی شایع مانند plaque-induced gingivitis، eruption gingivitis، puberty gingivitis را شناسایی کرده و ضایعات خودایمنی لثه نظیر Pemphigus vulgaris، MMP، و Lichen planus را تفسیر کند. رزیدنت همچنین باید ضایعات واکنشی از جمله PGOF، fibrous hyperplasia، ضایعات دارویی، عفونی مانند HSV و candidiasis و ضایعات پیش‌سرطانی مانند leukoplakia را تشخیص دهد و اصول اصولی بیوپسی بافت نرم، انتخاب محل مناسب و تکنیک برداشت را بداند. او باید توانایی تحلیل معیارهای کلینیکی مانند GI، BI، PD، الگوی ضایعه، rubbing sign و Nikolsky sign را داشته باشد و بتواند روش‌های درمانی بین‌رشته‌ای و نقش لیزر در مدیریت ضایعات بافت نرم و التهاب را توصیف کند.

رزیدنت باید قادر باشد ارزیابی کامل لثه و بافت نرم GI، BI، PD، الگوی ضایعه، blistering tests، phenotype را انجام دهد و یافته‌ها را با دقت در پرونده پریودنتال-موکوزال ثبت کند. او باید بتواند تشخیص افتراقی اولیه ضایعات سفید، قرمز، تاولی-سایشی، رنگدانه‌ای و واکنشی را ارائه دهد و در بیوپسی‌های Incisional و Excisional و نیز در برداشت ضایعات واکنشی نقش کمک‌جراح مؤثر داشته باشد. رزیدنت باید مهارت عملی در Gingivectomy در Drug-induced Gingival Enlargement

و استفاده از تکنیک‌های لیزر برای برداشت ضایعات کوچک یا کنترل التهاب را کسب کند و بتواند ترکیب داده‌های کلینیکی و نتایج بیوپسی را به تشخیص نهایی برساند.

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

رزیدنت باید بتواند:

1. یک پرونده پریدنتال-موکوزال کامل برای بیمار تنظیم و تشخیص افتراقی علمی ارائه کند.
2. در پروسیجرهای بیوپسی، **Gingivectomy**، برداشت ضایعات واکنشی و لیزر به عنوان کمک جراح مؤثر حضور یابد.
3. برای ضایعات پیچیده خودایمنی، blistering، دارویی، necrotizing طرح درمان چندرشته‌ای تنظیم کند.
4. نتایج کلینیکی، بیوپسی و reasoning تشخیصی را در جلسه علمی ارائه و از آن دفاع کند.

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۲

حضور

مجازی^۲

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

☐ آفلاین ☐ آنلاین ☒ ترکیبی (آفلاین، آنلاین)

☒ کلاس وارونه

☒ یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

☒ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

☒ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

☒ یادگیری اکتشافی هدایت شده

☐ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

☐ یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

☒ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

☒ بحث در گروههای کوچک

☒ ایفای نقش

☒ یادگیری اکتشافی هدایت شده

☒ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

☒ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

☒ یادگیری مبتنی بر سناریو

☐ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)

☐ یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید)

یادگیری مبتنی بر مشاهده مستقیم (Direct Observation Learning)

مشاهده ارزیابی دقیق لثه، بیوپسی بافت نرم، برداشت ضایعات واکنشی، Gingivectomy دارویی و پروسیجرهای لیزر.

به‌همراه جلسه تحلیل پس از عمل (Post-op Discussion).

۲. یادگیری مبتنی بر انجام عمل (Hands-on Clinical Practice)

اندازه‌گیری شاخص‌های پرپودنتال-موکوزال، بررسی ضایعات، مشارکت در کمک‌جراحی بیوپسی و جراحی‌های انتخابی.

۳. یادگیری مبتنی بر مورد (Case-Based Learning - CBL)

تحلیل کیس‌های:

-ضایعات اتوایمیون

-ضایعات blistering

ضایعات واکنشی

– drug-induced gingival enlargement

– necrotizing conditions

۴. یادگیری تیمی (TBL)

جلسات مشترک پریو-بیماری دهان برای تصمیم‌گیری درباره ضایعات پیچیده.

۵. بحث گروهی هدایت‌شده (Small Group Discussion)

تحلیل ضایعات سفید-قرمز، ارزیابی blistering disorders، انتخاب محل بیوپسی.

۶. ارائه توسط دانشجو (Student Presentation)

ارائه یک کیس کامل شامل:

پرونده کلینیکی، تصاویر، Differential diagnosis، نتیجه پاتولوژی و برنامه درمان.

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفا نام ببرید

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
1	معرفی دوره، طبقه‌بندی ضایعات لثه و بافت نرم	SGD	مرور ضایعات شایع، Red flags	پریو + بیماری دهان
2	ارزیابی پرپودنتال-موکوزال	DOPS	ثبت GI، BI، PD، الگوی ضایعه	استاد پریو
3	تشخیص افتراقی ضایعات لثه	CBL	تحلیل Lichen planus، drug-induced، PG، MMP	استاد بیماری دهان
4	کمک جراحی: بیوپسی بافت نرم	عملی تحت نظارت	تکنیک نمونه‌برداری، labeling صحیح	پریو + بیماری دهان
5	Gingivectomy در جینجیوال انلارجمنت	عملی	کمک جراحی، تمایز true vs pseudo-enlargement	استاد پریو
6	ضایعات واکنشی PG، PGOF، fibroma	عملی	برداشت ضایعه، ثبت مشخصات، DDX	استاد پریو

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
7	لیزر در ضایعات لثه	مشاهده + بحث	برداشت ضایعات کوچک	استاد پریو
8	تصمیم‌گیری مشترک در ضایعات پیچیده	TBL	طراحی درمان در Autoimmune & necrotizing lesions	اساتید
9	ارائه کیس	Presentation	پرونده کامل + پاتولوژی	هیئت اساتید
10	جمع‌بندی و ارزیابی پایانی	SGD	بازخورد نهایی	استاد پریو

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

رزیدنت باید دیدگاهی علمی، دقیق و مبتنی بر شواهد نسبت به ضایعات لثه و بافت نرم داشته باشد و در برخورد با بیماران مبتلا به ضایعات مزمن یا دردناک، رویکردی حرفه‌ای، همدلانه و اخلاق‌مدار نشان دهد. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، حفظ محرمانگی و اخذ رضایت آگاهانه برای بیوپسی ضروری است. او باید در همکاری بین‌رشته‌ای با پرپودنتیست، پاتولوژیست و سایر همکاران نقش فعال داشته و مشارکت سازنده در تصمیم‌گیری‌های درمانی ارائه دهد.

روش ارزیابی دانشجوی:

مؤلفه ارزیابی	ابزار	سهم از نمره کل
- معاینه لثه و بافت نرم - به‌کارگیری تست‌های کلینیکی Nikolsky ، rubbing - همکاری در بیوپسی و جراحی - کنترل بیمار و ثبت داده‌ها	DOPS	۳۰٪

مؤلفه ارزیابی	ابزار	سهم از نمره کل
پرونده پرپودنتال-موکوزال کامل -تحلیل تشخیصی -تصاویر قبل/بعد -نتیجه پاتولوژی - Reflective notes پرونده پرپودنتال-موکوزال کامل -تحلیل تشخیصی -تصاویر قبل/بعد -نتیجه پاتولوژی - Reflective notes	Mini-CEX / Portfolio	۳۰٪
-ساعات حضور -نوع فعالیت (ارزیابی، بیوپسی، برداشت ضایعه، لیزر) -نقش (مشاهده/دستیار) -امضای استاد	DOPS + Logbook	۲۰٪
رفتار حرفه‌ای، نظم، و کار تیمی	MSF	۲۰٪

شرط قبولی:

- حضور منظم در حداقل 90٪ جلسات کلینیکی
- تکمیل حداقل یک پرونده پرپودنتال کامل
- مشارکت در جراحی‌های تعیین شده (به‌عنوان کمک جراح)
- ارائه و دفاع از حداقل یک کیس بین‌رشته‌ای پرپو-ترمیمی در پایان دوره

منابع:

Neville BW, Damm DD, Allen CM, Chi AC. Oral and maxillofacial pathology-E-Book. Elsevier Health Sciences; 2023 May 24.

Glick M, Greenberg MS, Lockhart PB, Challacombe SJ. Burket's oral medicine. 13 th. PMPH USA. 2021:50-1.

Newman MG, Dragan IF, Elangovan S, Karan AK, editors. Newman y Carranza. Periodontología clínica esencial. Elsevier Health Sciences; 2023 Mar 14.

Lindhe J, Lang NP, Berglundh T, Giannobile WV, Sanz M, editors. Lindhe's Clinical Periodontology and Implant Dentistry. Wiley-Blackwell; 2021.

Herrera D, Berglundh T, Schwarz F, Chapple I, Jepsen S, Sculean A, Kebschull M, Papapanou PN, Tonetti MS, Sanz M, EFP Workshop Participants and Methodological Consultant. Prevention and treatment of peri-implant diseases—The EFP S3 level clinical practice guideline. Journal of Clinical Periodontology. 2023 Jun;50:4-76.

Lee EA, Cambra V, Bergler M. Staged esthetic crown lengthening: Classification and guidelines for periodontal-restorative therapy. Journal of Esthetic and Restorative Dentistry. 2024 Jan;36(1):153-63.

Marschner F, Lechte C, Kanzow P, Hráský V, Pfister W. Systematic review and meta-analysis on prevalence and risk factors for gingival recession. Journal of Dentistry. 2025 Feb 21:105645.

Aroca S, Zucchelli G, Di Domenico GL, de Sanctis M. Decision Tree for the Treatment of Multiple Gingival Recession Defects When Utilizing MCAT or MCAF Based on Evidence and Clinical Experience. International Journal of Periodontics & Restorative Dentistry. 2025 Sep 1;45(5).

Halim FC, Soeroso Y, Hutomo DI, Harsas NA, Sulijaya B. Effectiveness of restorative materials on combined periodontal-restorative treatment of gingival recession with cervical lesion: A systematic review. Heliyon. 2025 Feb 28;11(4).

چک لیست ارزیابی طرح دوره							
چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها			معیارهای ارزیابی	آیتم	نام درس	رشته مقطع	گروه
توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح	نیازمند اصلاح	قابل قبول					
			به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسؤول درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و همزمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.	اطلاعات درس			
			اطلاعات مسؤول درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.	اطلاعات مسؤول درس			

			بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.	توصیف کلی درس			
			اهداف کلی/ محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند.	اهداف کلی/ محورهای توانمندی			
			اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند.	اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توانمندی			
			رویکرد آموزشی مورد نظر در ارایه دوره اعم از حضوری، مجازی و ترکیبی مشخص شده است.	رویکرد آموزشی			
			روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند.	روش‌های یاددهی- یادگیری			
			جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
			نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع/ روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است.	نحوه ارزیابی دانشجو			
			کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			